

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MERJENLIK BETEVÉNT ÉGYSEZET:
szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Musvét ünnepén.

A feltámadás magasztos ünnepén megszűnik a napi munka és ráérünk elmélkedni arról a fenséges titokról, melyet a hívő lelkek szent érzések között ünnepelnek meg. Mi azonban ez alkalommal nem az ünnep jelentőségéről kívánunk szólni, hanem azt a kérdést vetjük fel, hogy vajjon városunk életében történik-e ébredése a megújhodást rég nélkülöző közszellemnek, vagy csak a régi, taposott nyomokon haladunk, újat nem teremtve, hasznosat nem alkotva? . . .

Szétnézve a folyó ügyeken, jó lélekkel mondhatjuk, hogy ráléptünk a haladás utjára. Az egészséges közszellem feltámadt városunk vezetésében és annak minden irányu életében. Hatalmas alkotások alapjait raktuk le, ezek egyikét-másikat fedél alá is hoztuk, míg másoknak betetőzéséhez közel állunk. Az utolsó idők eredményes munkája szembeszökő. Az alkotásokat lépten-nyomon ellenző, vagy azokat mesterségesen akadályozó falak ledőltek és helyükbe egy öntudatos városi politika lépett, mely a közügyeket nem pártszempontból bírálja el, hanem mindent a polgárság és a város jól felfogott érdekében tesz és cselekszik. Előkészít gondosan minden ügyet, helyt ad az ellenvéleményeknek, a mások eszméit meghallgatja és egyesített jóakarattal fog a függő kérdések megoldásához. Ezért haladnak most az ügyek a rendes mederben és nem kerülnek a minden eszmét megfojtó halasztás útvesztőjébe. Tisztító, felvilágosító eszmecserék folynak mostanság az ügyeket előkészítő bizottságokban, a közgyűlesek nem szörszálhasogató viták folynak, hanem a felszólalók az argumentumok súlyos fegyverével ejtik foglyul a közvéleményt. Egyszerűen egy egészséges közszellem ébredt fel a közgyűlési teremben, mely a jó eszméket nemesak magáévá teszi, hanem azok kivitelét is kereszttülviszi. Ma nem vész kárba a városi tanács egyik-másik javaslata, az ad graecas calendas elodázás politikájának fejtét szegték, aminek eredménye már is örvendetesen látszik azon alkotásokon, melyeknek egyedüli célja: a város jövő fejlődésének erős akarata.

Az egészséges közszellem ébredése megnyugtatja városunk közönségét afelől, hogy okosan tervezett haladásunk nem lesz emerer jellegű, hanem egy állandó törekvés. Nem kísérletek folynak itt, hanem öntudatos munka, a számító elme és a város jövőjéért dolgozó szeretet egyesülnek a siker érdekében. És ott, ahol a városi tanács gondosan, mindent latolgotó, mindent megfigyelő munkálatait a törvényhatósági bizottság tagjai is méltányolják, ahol pártszempontok nem jönnek számításba, ahol az egyéni önös érdek érvényesítésére senki sem törekszik; ott, ahol a véleményeket tiszteletben tartják, a törekvések nem laposodnak el, hanem egymásután diadalra jutnak.

Ezt az egészséges, ezt a régen várt ujhodást üdvözljük mi a feltámadás tavaszi reggelén és midőn hívő lélekkel borulunk le a nagy titok imadására, egyben kérjük az örök Eszmét, hogy hű flai munkássága és becsületes törekvése révén tegye naggyá, gazdaggá és boldoggá ezt a várost, mely haladni, virágozni és élni akar . . .

A magyar iparról.

Irtá: Koncz Ákos.

Akik a magyar iparművészetét iránt érdeklődnek, azok bizonyára nagy lelki örömmel látják a városunkban megnyílt ipaművészeti kiállítást. A magyar tudás és izlés annyi kincse van itt bemutatva, — a magyar műipari tárgyak oly nagy sokaságát látjuk itt gondosan és szemléletően elhelyezve, hogy büszké vagyunk azokra a kezekre, melyek a magyar ipar dicsőséges haladásáról tanuskodnak.

A kiállítás figyelmes szemlélése és tanulmányozása arra a szomorú gondolatra vezet bennünket, sőt mi több, arról az igazságról győz meg, hogy van nekünk műiparunk, de nincs közönségünk, amely azt érdeme szerint pártolná. Kozmopoliták lettünk erkölcsünkben, nézeteinkben, ruházkodásban, ipari és kereskedelmi téren. A gúnyok egy sajtóságos nemé szállotta meg a szívünket, mert azt hisszük, hogy magyar ember keze alkotásának pártolásával mesterségesen ránk maradt uraskodásunkon ejtünk foltot. Drágának és izléstelennek tartjuk a magyar műipari termékeket, de csak azért, mert magunknak nincs se itélő képességünk, se izlésünk. Szóval hazafiaskodunk és egy-egy alkalmi összejövetelel elsíratjuk a magyar ipar ügyét, másnap azonban értéktelen és leg több esetben izléstelen külföldi portékákat vásárolunk össze, mert nem előkelő dolog avval ékesíteni háztartásunkat, amit a magyar műiparos teremt.

Ahelyett, hogy emelnénk, biztatnánk a magyar ipart, magunk szójuk le azt első sorban. Nem elég, hogy nem vásárlunk magyar dolgokat, hanem szóval és írásban is carmen lugubre-t zengetünk ott, ahol hangos szóval kellene annak folytonosan előtörő haladását dicsérni. Régi dolog azonban, hogy mikor ellenségeink nincsenek, mi leszünk önmagunknak rossz barátai. Más okos nemzetek még létező szépséghibáikat is igyekeznek eltakarni az idegenek előtt, mi pedig biztatás helyett gyermekes és ok nélkül való panaszokban törünk ki állítólagos ipari elmaradottságunk felett.

Már pedig nálunk a munkáskézzel tudás és izlés is egyesül. Ezt az igazságot bizonyítja a most megnyílt iparművészeti kiállítás, melyet a helybeli kereskedelmi és iparkamara nagyérdemű vezetősége rendezett. Ez a kiállítás zengő éneke a magyar műipar haladásának és azok a tárgyak, melyek ott fel vannak halmozva, élénken bizonyítják, hogy ha a nagyközönség érdeklődne a magyar ipar temekéi iránt és módot nyújtana tömeges megrendeléssel az üzemek sikeres folytatására, oly dolgokat teremtena a magyar kéz, melyek célszerűség, használhatóság, tartósság, olcsóság és izlés tekintetében kiállnának a versenyt a külföld agyondicsért, sokszor azonban kétes értékű termékeivel.

A magyar ipari élet megszilárdulására nézve a műiparosok, a kormány, az egyes erre hivatott tényezők mindent megtettek és megtesznek és csak a nagyközönségen mulik a magyar ipar diadala. És ha a magyar közönség megtanulja és ezen tanulás révén megszereti a magyar izlést,

ha minél többet foglalkodik az ilyen kiállításokon és ott apróra megfigyel mindent és nemcsak azért jelenik meg, hogy olvassa nevét az újságokban a jelenlevő notabilitások között és végül rendeléseket is tesz, a magyar műipar fel fog lendülni és hova-tovább oda fejlődik, hogy nemcsak dicsőséget, de vagyont is hoz a magyarnak.

A magyar ipart pártolni hazafias kötelesség és pedig elsősorban azok kötelessége, akiket sorsuk vagyonnal áldott meg. Elsősorban a módosak járjanak elől jó példával és akkor lassankint át fog menni a köztudatba az a meggyőződés, hogy a magyar műipar nemcsak izlés, de más, a fentebb elősorolt tekintetekből is kiállja a versenyt a külfölddel.

A napidíjas irnokok helyzete.

A közigazgatás gépezetének van egy része, mely nélkül ez a hatalmas gép nem tud haladni. Értem ezen rész alatt a díjnokokat, vagy jobban mondvá napidíjas irnokokat, akik valóban nagy munkát végeznek és mégis jövőjükkel illetőleg nagy bizonytalanság közt élnek.

A mai választási rendszer mellett, hacsak valami véletlen szerencse nem éri őket, nem tudnak előrehaladni. Ha végig nem kilincselik az összes bizottsági tagokat, vagy a kijelölőbizottság valamelyik tagja szót nem emel mellettük, még a kijelöltetéstől is elesnek. Két, három korona, de még ennél is kevesebb napidíjjal dolgoznak és igen sokszor nemcsak másolnak, hanem szükség esetén fogalmaznak is. Napestig görnyednek az íróasztal mellett, egyéb mellékfoglalkozásra nincs idejük és valóságos művészettel élnek, vagy jobban mondvá tengődnek ebből a csekély javadalmazásból.

Mert elvégre is hivatalba járnak, tehát tisztességesen kell ruházkodniuk. Pincelakásban sem lakhatnak. A legelőbbségi felesége és családja van. Betegség is beférkőzik szerény hajlékukba. Előzők is kell, mert aki túrhatótn nem táplálkozik, ha dolgozni sem tud. Egyszóval nekik is megvannak a legszükségesebb kiadásai, anélkül, hogy igényeikről, ha ezek még oly szerények is, — szólni merészelnének.

És ezeknek dacára nem ez a jelen nyomasztó állapot, nem ma kérdése veri le őket, nem a mostoha megélhetési viszonyok okoznak nekik álmatlan éjjeleket, hanem a *jövő* gondolata, az az aggodalom, hogy mi lesz belőlük és családjukból, ha munkaképtelenné válnak. Beteg embert nem használnak munkára, vagy ha túrik is, előbb-utóbb elbocsátják minden segély, nyugdíj és végkielégítés nélkül, még az esetben is, ha éveken keresztül becsületesen végezte is kötelességét. És itt kezdődik az igazi kálvária. Nincs kereső és éheznek a család.

Nem csodáljuk a közigazgatás apró, örökké mozgó kerekének ezt az aggodalmát. Elvégre is munkájuk révén joguk van ahoz, hogy nélkülözésekben gazdag jelenük óráiban legalább jövőjük ne álljon fenyegető rém gyamánát előttük. Ma már a legutolsó városi alkalmazottnak is van nyugdíj-

jogosultsága, (Sajnos, de még sokvárosban nincs nyugdíj-intézmény. Szerk.) csak egyedül a napidíjas irnokok nem részesülnek ebben a jövő megélhetésüket biztosító kedvezményben.

Mindezeket egybevétele a városoknak gondoskodni kellene az állandó napidíjas irnokok nyugdíjazási kérdésével. Ezt a fontos és elsősorban emberséges ügyet tovább halogatni nem lehet és nem szabad. Befizetések révén ép úgy tagjai lehetnek a nyugdíj-intézetnek, mint a városi tisztviselők és egyéb alkalmazottak, mert a közigazgatást szolgálják és olyan fizikai munkát végeznek, amely az egész szervezetet, de különösen a szemeket megviseli.

Mindenesetre az átmeneti intézkedésnél helyes volna kimondani, hogy az, aki mint díjnok egyhuzamba tíz évet töltött el és ezen idő alatt becsületes munkát végzett, ezen tízévi szolgálati ideje számításuk be nyugdíjába oly módon, hogy ezen tíz évre eső nyugdíjjárulékat három év alatt, harminchat haví részletben fizesse be; még pedig azon okból, hogy a járulék befizetésével ne legyenek túlságosan megterhelve. Ha pedig ez nehézségbe, vagy leküzdhetetlen akadályokba ütköznék, az esetben akképen kellene intézkedni, hogy azon napidíjas irnokok, akik tíz évet szolgáltak, ezen minőségükben öt évvel mennének be a nyugdíjintézetbe. Akik pedig öt éven át dolgoznak, ezek az öt év eltelte után kezdenék meg nyugdíjigényüket.

Ily módon nemcsak jövőjüket biztosítanánk, de jobb munkaerőket is nyernénk. A díjnokok nem lelkesednének más állás után, hanem megmaradnának állandóan helyükön. Nem néznének aggódo szemekkel a bizonytalanságba és az a tudat, hogy ha a sors idők folyamán kiveszi kezükből a tollat, megélhetésük egyetlen eszközü, fokozza munkakedvüket, aminek ismét az lesz az áldásos következése, hogy eredményesebb munkát fognak végezni.

Ez a szerény testület, mely nem sokat kér, megérdemli a városok vezetőinek jóindulat támogatását — mint fentebb említettük — nemcsak a humanizmus nézőpontjából, hanem azért is, mivel sehogysem illik be a modern közigazgatás keretébe, hogy egy egész testület kinos bizonytalanságban éljen és mikor farszót munkájáért néhány fillért kap, folytonosan a maga és családja jövőjéért aggódjék.

szaporodó bogár pusztításai- és károsításainak lehető megakadályozása végett a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. XII. t.-c. 58. §-ában adott felhatalmazásnál fogva az ugynevezett *répabarkót* (lisztes répabogár, *Cleonus punctiventris* Germ.), valamint a *hamvas vincellérbogarat* (Otiorrhynchus ligustici L.) azon káros állatok és rovarok közé sorozom, melyeknek irtása az idézett t.-c. szerint kötelező.

Miért is elrendelem, hogy minden birtokos répa földjén az említett bogarakat márciustól június hó közepéig irtani tartozik.

Az irtásra vonatkozó részletes utmutatást a vármegyéknek közelebb rendelkezésre bocsátom.

Jelen rendeletem a törvényhatóság hivatalos lapjában közzendő, azon járásokban (városokban) pedig, melyeknek területén (határában) legalább 50 holdra terjedő cukorrépa-termesztés van, legkiterjedtebb módon közhírré teendő. Budapest, 1908 április hó 18-án. A miniszter helyett Mezőssy, államtitkár.

24.223. szám.
VII. 3.

Magyar királyi földmivélségi miniszter.

Valamennyi törvényhatóság közigazgatási bizottságának és a fiúmei kormányzó tanácsnak.

Az 1895. évi XLVI. t.-c. alapján elbírálandó kihágási ügyek harmadfoku tárgyalásánál több ízben tapasztaltam, hogy azok a pékmesterek, akik egyuttal tejet is árulnak, a vizsgálat és tárgyalás során azzal védekeznek, hogy az üzletökben talált vizet tejet feldolgozásra használják s ily minőségben nem árusítják.

Az idézett törvénycikk végrehajtási rendeletének 8. §. 1. pontja kiegészítésképpen elrendelem azért, hogy minden pékmester és sütő iparos üzletében felíratilag jeleznit tartozik, áru-él üzletében tejet és tejterméket, vagy nem?

Árusításra nem szánt, feldolgozásra használandó tej, vagy tejtermék az árusító üzletben egyáltalában nem tartható.

Felhívom címet, hogy jelen rendeletem közzétételéről s annak erőly végrehajtásáról gondoskodjék.

Budapest, 1909 február hó 11-én.

A miniszter megbízásából:

br. Podmaniczky Gyula,
miniszteri osztály-tanácsos.

Miniszteri rendeletek.

32.900.
VII.—3. sz.

M. kir. földmivélségi miniszter.

Valamennyi törvényhatóságnak (Fiumekivételelével).

Szakközgeim jelentései, valamint az érdekelte gazdakörök és cukorgyárosok felterjesztései szerint az ugynevezett répabogár válfajai az utóbbi években mindjobban elszaporodván, a cukorrépában oly nagy pusztítást okoztak, hogy ennek folytán az ország némely vidékén a különben jóvélmező termeléssel felhagytak. Ezen nagymérvben

Hírek.

— **Hivatali álasok betöltése.** Weszprémy Zoltán főispán pályázatot hirdetett egy vízfelügyelői, erdési, adókvetői és számtisztai állásra. Üresedésben van egy erdőgyakornoki állás is.

— **Jóváhagyás.** A belügyminiszter a közgyűlés azon határozatát, mellyel a Bethlen-utcai Irinyi Istvánné tulajdonát képező házastelket megvélte — jóváhagyta.

— A közigazgatási bizottság f. hónap 5-ikén tartotta meg rendes havi közgyűlését, melyen a szak-elődök betérjesztették jelentésüket.

